Контрольный экземпляр

НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕН ЮРТА БОАХАМА

КЪАХЬЕГАМХОЙ БОККХА ТОЛАМ

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«С В Е Т») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ЕРА, 20 октябрь, 1977 шу. ● № 126 (5793). ● Мах 2 кеп.

КПСС Нохч-ГІалгІай обком

новкъостага А. В. ВЛАСОВГА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиум

новкъостага Х. Х. БОКОВГА

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совет

новкъостага М. А. КЕРИМОВГА

Паччахьалкхенга ялат, коартолаш, сом, харбаз-пастай культураш йохкара тІаийца хинна социалистически декхараш толаме кхоачашдарца дег тІара дакьхала бувц аз колхозхой, совхозий болхлой, хуьрта боахама специалисташ, заготовительни организацей, промышленни транспортни предприятей коллективаш, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски органий болхлой, Нохч-ГІалгІай АССР беррига къахьегамхой.

Республика къахьегамхой СийлахьбоккхачаОктябре 60 шу дизарга баха ма-боаггІара накъабахар, КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъеча керда толамаш дахар лов сона.

Л. БРЕЖНЕВ.

1977 шу 18 сентябрь.

Юрта боахама болхлой! Лакхъе юртбоахама производства эффективность! Пайда дикагІа эца лаьттах, техниках, удобренеех, ерригача материальни ресурсех!

(Сийлахь-боккхача Октябре 60 шу дизарга даь КПСС ЦК тІаьхьамаш).

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРАГА, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ПРЕДСЕДАТЕЛГА

новкъостага Леонид Ильич БРЕЖНЕВГА

Веза Леонид Ильич! Нохч-ГІалгІайчен юрта боахаме кхаьхьегаргаша гІад а баха дІахойт Хьога, КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъеш, Сийлахь-боккха Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара даха ма-доаггІара накъадахара тІехьа хьхьа а яьнна республика, колхозашеи совхозашеи паччахьалкхенга ялат дохкара тІаийца хинна социалистически декхараш кхоачашдьлгга. 16 октябрь тІаьхоачаш ялаташ дІачуйдеча пункташца кхаьчад 153 эзар тонн ялат, е планал 8 эзар тонн дукхагІа ,кхоачашъьчя сортовой хьажкІаши дугеи дохкара планаш. Мел эша фу Іалаштьдьд. Паччахьалкхенга ялат дІахо а дохкаш да.

Иштта кхоачашъьчя коартолаш, сом, харбаз-пастай культураш йохкара шера планаш. Гарггача хана кхоачашъьчрга бальдадаарашц, шекара свекла, тхьамка дохкара планаши социалистически декхарашн.

Республика партийни, советски, юртбоахама органаша, СССР керда Конституци тІаэцаро юрташтка кхаьхьегача наьха айдьаьча кхаьхьегамеи политически хьинарах пайда а эцаш, низаш тІадерзадау тІехьара культураш чуэцара ,гурахьа ялаташ дохкара тІаийца хинна социалистически декхараш кхоачашдьлгга. 16 октябрь тІаьхоачаш ялаташ дІачуйдеча пункташца кхаьчад 153 эзар тонн ялат, е планал 8 эзар тонн дукхагІа ,кхоачашъьчя сортовой хьажкІаши дугеи дохкара планаш. Мел эша фу Іалаштьдьд. Паччахьалкхенга ялат дІахо а дохкаш да.

Иштта кхоачашъьчя коартолаш, сом, харбаз-пастай культураш йохкара шера планаш. Гарггача хана кхоачашъьчрга бальдадаарашц, шекара свекла, тхьамка дохкара планаш.

Республика кхаьхьегама хьинар айденнача хана, кхетадеш да, хІара болхло шиг моттиг дикагІа кхаьхьега гІерташ хинилга.

ХАТТАР. Малагіаш районашца кхаьхьа боахама доаькъоьш да карагІдаьннача толамашца дукхагІа дакьа льыцарш?

ЖОП. Дуккхача районашеи коллективашеи дьхьед лоарХІаме дола толамашн. Социалистически яхье хьалха латтарех я Шалинский, Ачхой - Мартановски, Гудермесски, Надтеречни, Урус - Мартановски, Наурски, кхибола районаш. Хоьш да, кхаьн леладеча болхлошка бола ялат чуэнача хана паччахьалкхенга ялат дохкара заданеш хаьвала хьалха кхоачашъьйта.

ХІаиз, тІехьа кхача культураш чуэнача хана а, дика толамаш доах дукхкхача коллективаша. Республика бе<<амаш чуэнІаш 23 эзар гектар сеогІа хьажкІаш, е чуэца езарех 67 процент совгІа, дуга чуйнал 6892 гектара тІара, 22,5 эзар тонн ялат а доалаш, чуэца дІэаш дисар да 1150 гектар.

Сиздьь деш латт свеклаш чуэнара балхаш.

ХІаьта хьаьбай продукташ яхарен йохкарен планаш хаьвал хьалха а дика а кхоачашъьрах КПСС обкомен Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совете, облсовоприсен ВЛКСМ обкомен решенех республикаьчен Сийлен улга-тІа яьхьай яхьье хьалхарен шоллагІен моттигаш яьха Шалинский Ачхой-Мартановски районаш, белгалбаькхаб Грозненски, Гудермесски, Наурски, Урус - Мартановски районашца дика баь болх. Иштта Сийлен улга тІа дьхьад цхьаьдола боахамаш, фермаш, бригадаш, дукхахбола производствеш хьаьхьалаттарашц.

ХАТТАР. Мишта чахдоаьлаш латт коартолаш шу кхаьн леладенча?

ЖОП. Республика къахьегамхой нІеригІа новкъостага Л. И. Брежнева КПСС Нохч-ГІалгІай обкомен, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумен, республика Министрий Советон дахьйитача рапорта тІа аьнна бесса. Сийлахь - боккхача Октября 60 шу дизарга сийна яхь йоаржьяьца къахьегамхошца паччахьалкхенга дехьад 153 эзар тонн ялат, е планал 8 эзар тонн дукхагІа, кхоачашъьйта ,гутен сортагІа йоаца хьажкІаш, коартол, сомаш, хьаьсомаш дохкара заданеш. ДІаоттадьлд эшача боарамагІа дІаьвча дукхагІйоаца культураш фу.

Гарггача хана кхоачашъьчя ярьгьа баьнадьдарашц, тхьамца, шекара свеклашц дІаэлара планаш.

Сиххъь чуэнаш латт районашца хьажкІаш, дІадуш да гурахьа дуе ялат. Таэлаярца дешга дІадийнах 66 эзар гектар совгІа хІа, мукх, кхьйола гурахьа юв культураш. Ялаташ чуэнача массанахьа балха юкьйаьлаьй мехха тІржа йоаца ниатовий метод. Республика ялаташ хьедерашц айденача хьинарца къахьегаш да юртбоахама шу толамгІа да кхоачашдьлгга.

ХАТТАР. Шоаца хоачча бесса, кепатеха арабашнаб «1977—78 шера хьайбашца толаме Іа дакхгара кийно елта Іалаштьдьр да дезарех боа КПСС ЦК-ен СССР Министрай Совете сонам. Мишта кийченнаб ну кампанета ресублике хьайбашн леладенарш?

ЖОП. Ала дезаш да, из сонен — республикерга хьайбашн леладенарца партеи правительстен къахьегама гагах йоаца керда йоакхо лоарХІаш тІаийцалга.

Хьайбашн леладенарца хІанналацача дикагІа кийчо ярца дІадоладьд Іан балхаш. Оттаьл заданеш тІехкхочашъеш Іалаштьдьд эшаш доа тайп-тайнара доакъар. Йол Іалаштьйй 178 эзар тонн, планагІа 175 эзар тонн йолча; силос — 837 эзар тонн (план — 656 эзар тонн), баьла витаминин хьоар — 30,5 эзар тонн, планагІа — 27,5 эзар тонн йоагІача.

Тоаьл ярьгьай, дукхагІдолча дакъе, хьайбай помещеешн. Деррига а хьайбашу чулоаттаьш йоаьлагІ а ВІаттІехьдьдьд

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

БЕЛГАЛДАЬХАР БОЛХ ТОАБАРА НАЬКЪАШ

Вознесенскера газ чакхйоаха завод МагІалбике къоагІча предприятеех я. ХІаьта а социалистически яхье хьалхалатараш хьаЬоагІа цун колектив. Шерагара шерга тІехьхоачашъю газ чакхйоахьраша планаш, ТІаийца социалистически дехкараш. Дика да заводца балха ІьокхамаШ цхьа шера а. ТІеккхочашьхьа завод яйс бетта продукци арахепара а ян мэьхьалхьхара а плана, планан совгІа паччахьлахкенна дІаенлаЬ 300 эзар гаргга сома маьхьа продукци. КхоачашдаьЬ пайда боккхара, рентабельноста дехкараш.

ХІЬаьта а карагІадьхьачу критически лоарХІам белга, балхацара хкоачамбоацаран чуладоахкІа, уж сихатІа дІадахара наькъаш белгалдоахкІа, колективца балха а вахара а ерригача оагІонашца ду партийн кІалгаг тоаделгІа — кертера чулоацам болашш балхаьхьлар заводечра коммунистий отчетно-хоркамий собрани.

— ЕрригачА завода балха кертерчарех я тха комбинированни установка. Уьх шера дІаазза заводца пехнийтен участкашен яхье яьржача социалистически яхье хьалхарча мотиташка хиннаЬ тха установка колективн. Ханая дьадца кхоачашдаьЬ оаза керда Конституци тІаэнара СССР.Лаккехьарча Совета сесси ІашагІкхийтача деи сийна ТІаийц. Хиннча социалистически декларащ, октябрь бетта вланаЬ совгІа эзарашт товнаш газах дьаккха бензин а луш. Уьх хьоькмашн кхи а дикагІа хІаьа йинн яр, — белгалдьаькхар коммунета комбинированни установка воахкарІаьлча оператора С. Л. Бамбатова, — тха балха кхьхе пІехьхашта хкоачамбоацаран дацаре. Транспорта лертІаГа болх на бар баьхьан долаш каст-каст ня нийсу болхлой балха хьа да болабеш моттигаш, дуккхаза нийсу пар на тоъьш, из боаккхача пхе яьх іаІ болх ца беш хул. ШелІьненачул ТІехьаГІа мара болабеснабаЬ заводе уж товде а Іана кийде а. Цу дерриг нокхьарле ю болх дІахо тоабара.

Компрессорни установкаЬ слесарча П. П. Іошова дийцар кхемаДен техника Іоллешьча дуьхьа хкоачамбоацаран хиларх, ЗІаминна механизаци ця ІІуларх, йоІмоІ а бизза пайда ца эцаш хиларх. МоаІагІа а эцаш йоаза агрегат хьайІийча, из хьа ца кхоачаш. болхлой зеьла ха йоаеш багІа бесаш хиларах.

— Из дерригА ДІадаьлча, боагІаш болх доаРхІам баьбан ІаЬ из кийо еча хаиз сохка импича кхоачамбоацарий, — аьлар цо. — ХІанз а чакхъььнанц из кийо. Тхона хІара дийнаьхь шера йоагІа. КІирагІа цхьа нийсьеьча а ОРС-о совгІат дАлар санна доарХІ оаха. Цу дела лертІГа йоаЬхо ййна бакъьхь дар торотоаг болхлоца а заводца кулгалхоца а.

Геттара доарХІаме доиг дар товарий-бедала цеха механика В. П. Пузенкос айдаьр. Цо аьлар:

— ХІара собране доккхий а дика а соцамаш ТІаийду вай. ТІаийца соцамаш диказа кхоачашдета, уж кхоачашдаьра эша хьалаш ІашатІекьдоахкІа, наьха эгтара хьаштдар фуд хар, царна іаткъар, цар ладар довзар, дайІачуа ТІехьГІа из дІадаккхара доагІар дар нартийн организацие керттера декхар да. ЛертІГа хьахьгам ІашатІекьа ца баккхар бахьан долаш дукха хьа йоаю вай. ХІара сага а ерригача общества а керттера ГаІз-м ха ма-йий! Техника тоеча эша хІамаш е ешаш моттиг нийсьечча эгтара хьалха механик хьожаву. Механика ГІулархкан-м цу дукхха а доарХІам ІашагІа ма-дий...

Собране белгал ма-дакхаза, дукха хкоачамбоацаран да колективе социалистически яхь ВашатІаоллана я. БерригА болх бераш юкъъэзабац ну доарХІамеча гІуларха. Инженерийн техникийн хьинар создаккхера дарХІа ер «Завода дикагІоца инженер» яха ЦІи яккхара

Чаккхоалаш лаТТ Усть-Илимска ГЭС тІехьхьеца пийтІаЬ тІаьчІа, гидроагрегата тІара балхаш. Из дІайолаялийтаЬ тха Ангарски каскада цхьаьхьа цхьа электростанца болх бе болаДурТ.

ГІирсан деча коллективо толаме кхоачашну энергоблокаш болх бе йоаланийтара СийлаХь - боккхаЬа Октября 60 шу дикара сийна «ТаийнА социалистически декхараш.

СУРТА ТІА: пхийттІагІа агрегата гидротурбина тІара монтажин балхашн.

Э. БРЮХАНЕНКО сурт.
ТАСС фотохроникА.

КХЬ А ДОККХАГІА ДЕКХАРАШ ТІАИЙЦАД

Сийлаь - йоккхача Октябрьски социалистическа революце 60 шу дуьхьа дика дика хьоькмашн тоШаш ТІаийца наькъьбахар дуьхьа шерра социалистически ихь йоаРжаьль, хьайІийна ІамашкІхьа йинн хулийтІа ерригА торонашн оарцагІьяьха кхьхьийта толамна кхоачашйнр тха районА ферма болхлоца паччахьлахкенна хьайбай продукци йоаКарКхьа кхьа квартала план. Иштта, дуьхьа доахара — 110 процент, шура — 112 процент, фуаш — 103 процент, тха доХара — 125 процент кхоачашьЬ.

Из толам боккхаш кхьастта доккха дакъа лаьцар «Восточный» совхоза хьайбай - ледаДерашца. Масала, паччахьлахкенна дуьхьа доХара нйс бетта план — 222 процент, шура йоХкара — 128 процент кхоачашьЬ цар. Цул совгІа нйс бетта паччахьлахкенна дІаенна хьайбай продукци шера планагІа йІаЬла сеанУ дуьхьагІа а я. «Восточный» совхоза хьалхеГамхоша санна йоаЬ бетта кхоачашъе карагІаьлар паччахьлахкенна дуьхьа дІаЬлара план «Белореченский» совхоза хьахьегамхоша я.

РайонА дерригача боахамех цхьаН «Кошкельдинский» совхоза шера магнизар паччахьлахкенна шура дІаЬлара нйс бетта план кхоачашъе. Из кхоачамбоацар пийсленар шурий хьоаЬла доХа хиларх бахьан доаЬш.

Дикача хьокхамашца накъьбоагІа Сийлаь-боккхача Октября 60 шу дуЬача денна нйс бетта хІара кхоабаЬа Іаттагара 2587 килограмм шура яьккха «Восточный» совхоза доярка Мурадова Тома, 2581 килограмм шура яьккха «Терек» совхоза доярка Межидова Човка, 2467 килограмм ДружбаЬ совхоза доярка Ахмадова Малкан, хІара хьакхийна тІехьара 8,3 хурск хьакъьостаЬ «Гудермесский» совхоза хьаккарн лелаер Сурман Марян, ялан 400 йоаЬш дийнаьхьеи буси хІара юкъьера лаьрХІача . 587 грамм дуьхьа тІехьстийтаЬ бола, «Терек» совхоза ІаЬсий лелаДерашца Сайдулаева Роззанн Шисаева Аймании, иштта дуьккха кхьІбараш.

Іан замалаХьа хьайбаш чуСоцадара тІатеІІа кийчо ешБа хІанз района фермай болхлой. ХІаьта юкъьера ца въастийташ йоаЬкха продукци лох ца йоЬийтаин хьайбаш Іангара даха ерригА торонаш йолаш а ба уж. Иштта, уьх шера планагІа Іалаьцье еаш хиначуа йІ — 4100 тонн, сеНаж — 200 тонн дуьхьагІа кийчьаЬ. Толамца кхоачашйнЬ кхьа тайпа доаЬкъаш Іалаьцдара планаш а.

Ха е торо йоаЦаш аьхьи кхьаХІада йинн йоаЦаш диса доаЬкъар формашта ЬьаГІаккхулЬш. ХьайбаЬ помещениш тоаеш кхаьЬет уьх деношка районА боаЬаийй болХлоца. ХьайбаЬ помещениш дуьхьагІа йолча колХозашкен совхозашкен тоаЬ йьнна.

Ййс бетта баьча балха итог яьчуЬ тІехьаГІа ваЬ мехка Керттерча Законо — керДача Конституце хьинар айдаьча районА хьайбаш ледаДерашца кхы а доккхаГІа социалистически декхараш тІаийцар уьх денешка. Цар доШ делар паччахьлахкенна дуьх дІадаЬара шера план 1 декабре кхоачаНьеьл паччахьлахкенна шера планал совгІа 400 тонн шура дІаЬлен. ЛаьрХІар кхоачаШдаран 1978 шера йоаккхаргйолча продуцина тешшаме ІаЬд йолларан тІаерзаяь планаш уьттаЬйй, мероприятеш вІашатІехьхьЬкай хІара боахаме.

И. ЛЮТЕРОВ.

юрта боахама продукци кийчьяран дикалга хьажаран йолча Гудермесски района паччахьлахкен инспекце инспектор.

ОКТЯБРА ЮБИЛЕЯ СИЙНА

Уьх юбилейин шера дуьхьи шурен ма-хулча дьаккхА даккха ГІерташ да «Самашкинскийй» совхоза хьайбай ледаДераш. Боахаме доаЬлаХь 2890 жвин 11 эзар хьаЬхен я. Ййс бетта ПІан 346 тонн йолча, паччахьлахкенна 410 тонн дуьхьА ДІаденнад оаха. Иштта ДІаенна йІ, бетта планал совгІа 110 тонн йолаш, 1240 тонн шура а. Уж толамаш доаХалу коллективо цхьа барт болаш. хьаХьегарах.

Хьайбаш леладеранна юкъе шоай декхар дика кхоачашду скотникашца Малаев Мовлитов юрхьета депутат йолча Абдулаевахбо Іаэисен. Цар Іунал деча хІара бежана 920 грамм дуьх ПІаЬкет, план 600 грамм йолча.

Октября юбилейн сийна йоаржаньа социалистически яхье хьалха латташ хьаБоагІа доЬркаш Ибрагимова Бежнеси Амаева Іаблатан. Шера план 1800 килограмм йолаш Іаран Іаттагара 1900 килограмм гаргга шура яьккхай царех. ХьаЬ

Хьаькхарх ледеераша юкъе белгалЬькхА йоагІа Панкова Вера, ПланагІа 450 хурск йоагІаЧа Берас хІоабаЬа хьакхарнаш яьй 525 хурск, юкъьера лаьрХІача хІаранегара 10 хурск йолаш. Цул дуьхьа тІехьаЬйсаН Штефан Мария а. ХІаранегара 8 хурск йолаш, 511 хурск. ЬЬй по ледеача хьаькхарчаша. ХІаьта цар кхоабаЬа хІара хурска дийнаьхьеи буси 210 грамм дуьх ПІаЬкет план 180 грамм йолча.

Доаькъара рацион хьаманГІа хурГІойла тайпара уьттаЬ цар хьаькхарнаНта. Из уьх тайпара я. Йцк—2 килограмм, кабачкаш — 4 килограмм, мошаДоаькъар — 5—6 килограмм. Доахан доаждау дьаЬеНаЬ. Цул совгІа хІара бежана 10 килограмм сееклаш лу.

Хьайбаш ледеераша иштта деча Іунало торо ну шера план 1 нОябра тІехьхоачашеца. ПІаЬденга планал совгІа 50 тонн йолаш, 500 тонн дуЬхи, планах 1400 тонн йоагІаЧа, 1600 тонн шурен Дьаьхена ДІаЬуГІа.

Іай хьайбай продукци лоХлургйоаЦаш шортта доаькъар кийчьадьа оаха.

Иштта да совхоза коллективо дьаЬа Октября хьаЬлаРча вахтера ТІехьхоачашеца.

М. МАРЗАБЕКОВ,
«Самашкинский» совхоза керттера зоотехник.

Минта кхоачашду социалистически декхараш

ШИН ШЕРЕИ АХ ШЕРЕИ ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

СССР керда Конституци тІоагІа кхьаблаЬь тІаийца Сверргоненски бурув тохара бадий управление даяттан чечийш техкараш шоай хьинар кхо да дин хьайсагаш ба СийлаЬь-боккхача Октября 60 шу дуьхьа цІейна сийлетна наькъьбахара.

Итт бетта план ханаз пхи дІ хьаьхьа кхоачаш а еш, планал совгІа 250 метр бурув тохА, ТІаьхьаГамаш оаЬарле цхьа процент лаьхьЬ, 200 эзар кхиоаЬт-сахьат электроэнерги кхоЕ, планал совгІа бІаь эзар ГІо шийн ба ешаЬ социалистически декхараш тІаийнаЬдар бурувдеттарашца.

Кхо кІирра ха мара йинаш Октября дика цІей хьаЬлаХьта. Иштта кхоачашду ІаЬ шоаш тІаийца социалистически декхараш? ДІабахача ййс бетта дахьача хьаьхьегама толамца хьаьхьта хьаьхьа уж. Тоаеш доаЬ кхоачашн тІехьхоачашеца деш хІлар. Бурув тохара ййс бетта план иттех ди ханаз хьаьхьа кхоачаш а еш, планагІа дьаьрІаЬчул совгІа цар техар 495 метр бурув. Хьаьхьгама оаЬарле лаьхьара задаин 2,3 процент тІехьхоачаш а еш, цун ЧотаЬ, ййс бетта планал совгІа ме теха бурув.

Производства эффективности балха дІяьлаи лаьхьара дьаьхье тІаийца декхараш а дика тІехьхоачашдеш да. Ййс бетта бурувдеттарашца хІоаЬ 661 эзар килоаватт-сахьат электроэнерги. Паччахьлахкенна шера 400 эзар сом пайда бергболА ялла техненна технологиГа производственга юкъйолаьара йоаЬ ворХІ мероприяти, НОТ-а ворХІ мероприяти, 15 организацийнно-техническа мероприяти чакхьаьхьІа дьаьрХІаЬр бурув тохара балхий управление колективо. Социалистически декхарий ХІ ер цунтаЬ а тІехьхоачашьЬа я. Ййс бетта керда 18 бурувдеттар кийчье веаш хиннача 20 кийчьаЬ, хІаьта 120 болХлоуна кхаьЬ. Фикаца лаьхье сеаш хиннача дахьчьЬ 130 саГа балха говзал. Бурув тохара сухал лаьхьарх, химически реагенташ, утяжелитель, электроэнерги, кхьйола материалаш кхоара чотах бурув тохарга дІяьбоЬ мах планагІа лаьрХІаЬ тоХ 23 процент лох а беш, паччахьлахкенна 221 эзар сом пайда баьЬ, из ХІ тІаийца социалистически декхараш лаьрХІаЬчул шоша совгІа дуьхьагІа. ПланагІа лаьрХІачул 25 эзар сом пайда а беш. ТІехьхоачашдаьЬ цу дьаьхьра Октября цІей сийна тІаийца социалистически декхараш а.

ТІаийца декхар—2300 кг. шура

ХьаЬха хІанз болА «Предгорный» совхоз «Шалинский» совхоза отделени яр. 20 шу хьаьхьа денз цу боахаме доярка йолаш хьаБоагІа Датаева Тамарех. ХаЬа дар хьаьхьагІа фермера дерригА балхаш кулгашца де дезар. ХІанз халагІа дола балхаш механизмаша ду. Ваьлгаш хьаьхьшта иллеевш цьаьца халонаш дуьхьаьлъатар Тамарийна, бакъьа эшшаЬа тІо де кийча бер новьхьотий, ТІехь-тІехьагІа сийолаьлца хьера балха говзал, опыт. ХІанз из дикагІбарех цаІ я коллективе.

Тамаре доал деш 25 етт ба. Дика-толамаш доах по уьх 10-ча пятилетка шоллагІа ше а — дийнаьхьеи буси хІара Іаттагара 8 килограмм шура йоаккх.

А. АХМАТОВ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

АЧАЛКХЕ АРАХЕЦ «АЧАЛКХ»

Шера 11 миллионн 500 эзар шуьа минеральн хий арахеца еэзш я Ачалкхера заводе. Бакъда, хІанзарча балха итогаш хьагойт из ІІаьа тІехьхоачашьерГхьлар.

Уьх юбилейин шера хьалхарча нйс бетта заводе колективо арахийца 9 миллионн 427 эзэрн сийна ТІаийца. Хий дукхагІа арахецерца цхьа заводе болхлоца дицдаллитац иттлагІа пятилетка — эффективностен дикален пятилетка болГа. Цуьрхьх уьх ПІехьарча хана заводо арахийца продукци во я йьнна юхьяйта е рекламеца ю моттиг нийсьенаяц.

Вай мехка дукхачоаьнА городашца, республикашца хоач «Ачалкх» яха минеральн хий. Масала, из ДІаухийт Маньшлака мехкдьтахоашта, Свердловск, Горький машинаца ВрашТа, Кубане, Ростове, Туркменистане, Таджикистане, Дукхача куортни городашца: Сочи, Анапе, Геленджике, Новороссийске, кхьчаЬа. ХІанз заводо арахеца хий ДІа мел кхььчаЧера телеграммаш уьхйт Ачалкхе из яьх а дайтар дехаш.

Уьх шера хьалхарча нйс бетта 557 эзар сома маьхь дахьйта дезаЬа заводо из ДІадахьийтад 567 эзар сома маьхь. Иштта болх кхы ІаьгІ ца болийташ кхььхьет завода коллективо уьх бетта хьалхарча декде а.

ШинІ перспективе йолаш а Ачалкхера завод. ЦигІ хІанз ВьаЬхе первІ цІьаьмкъа а цхьа цех. Из хьалъьь ялча шера кхы а шн миллионн шуша дуьхьагІа арахецьрГь.

Уж толамаш етта доахаш дац. Нах латт царна тІехьошка. Царех дикагІбарГаш малаш ба хов заводе кха хьалтаеча доалча Сийлен уйта тІа хьомаЬа. Цу тІа доаки Точиева Хадж, Эсмурзиева Тамаре, Синий Надеждай, Измайлов ІаддаЛ-Керама, Калина Надеждай, Ковалева Хапила, кхы дуккхачар сурташ. Социалистически яхье хьалхалаттараш ба уж. Уьх деношка тха штате воаце фотокорреспондент Хакиев Султан хІлар цу заводе.

Делкъа хана салаІа арабьаьнА кхаЬнах (ьырдеьхьра аьттехьа) Эсмурзиева Тамара, Чанчиева Роза, Цоросова Марем, Кортоева Люба, Эсмурзиева Роза, Кузьгова Райхан, Эсмурзиева Азмини, Точиева Хадж ба цо сурта тІа ДІаьхьарА. ШоллагІча сурта тІара Точиева Хадж шушаш ДІакъьовлача машина тІа болх беш я.

Х. МАГОМЕДОВ.

ЦІЕЙНА ХЬАЛХАРЧА КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Республике кІезнга яц цу декхарех дика доарХІамЬ, цІейна хьалхара вахта толаме чякхьелга промышленни колективашн. Царна юкъе эгтара хьалха белгалбаХа беза вай сий дола мехкдьтахоашЬ. Юбилейни шера планал совгІа мехка 50 эзар тонн мехкдьхьотаЬ 5 миллион кубометр газн ПІа ььина дар цар дош. Бакъда, ДІабахача. 9 бетта цар мехка долар планал совгІа 116 эзар тонн мехкдьхьта, хьІаьта газ — 20 миллионн кубометр,

Мехкдьхьта моттигашн толхараша хьинарх хьалхегар бе болаЬийтаЬ

СОВЕТСКИ ЗАКОНИЙ ГУМАНИЗМ

Парте XXV съезда КПСС ЦК Отчетни доклад ше еш Л. И. Брежнев белгалдьыхьаг, парти хаддаяна хьийжача дешаех цеі «вай законодательство эргадьыхьа товдаяра, социалистически правопорядок тІоаІьбрдош» хилар.

Советски общество дІаХьалхашкаьха мел ухача хана хадданяя эргадоХьаш тоЗду законодательство, хьаю коммунизм хьалъяра практикагА хьежжа йола правови нормаш.

Советски паччахьалхдело бокъонаш эргайоХаш тоаеш доЗла гІулякхьаш чакхдоахаш чилара тешал ду СССР ДахкХьарча Совета Президиумо юбилейни шера — 1977 шера 8—15 феврале бокъонаш телдаярца къонсам лоаттабаргА дешьхьера дуХкха указаши соцаш тІамдаро.

Цу нормативни акташка хьежжа РСФСР Лаххьсьарча Совета Президиумо дикка хуьцамашш ГІатоХарашш дац утолоин, уголовно-процессуальни, исправительно-трудовой, административни законодательствена юкъе. Бокъонаш телжеранца пийсагІа йола пиеъ лелийе лаьрХа да уж.

Лира таІазар де доагІа кхеранца зуламашш леладеш боЗча пилхи рецидивисташтеч.

Талламате лоарХаеме тІатоХарашш да уголовни бекхтохкан

ОДЕССА. Форда торговы порта 20-нел совгіа докерай-механизаторий комплексин бригадаша ханал хьалха кхоачиъьай пятилетка шин шера заданеш.

СУРТА ТІА: одесси торговы порте.

И. ПАВЛЕНКО сурт. ТАСС фотохроника.

ИЗ КЪОНА ЯЛЕ А...

Дуккагіча хана кепайоалон тІа вай бувц дуккхача хана деш кьаьжеташ, толамаш дукхаг белгалбашна хьехархой. Хіаьта хіаьта са новца безам бар ишта дукха хьехархочун болх бах ян. Кхиметтел 10 шу а дац из хьехархо йолла.

Шеддахча дешара шера по хьайхар? тха школерча ихьоалагіча класса кийчо еча, йах шу кхаьна мара доаддача берех латтана классе. Ала хіама доаладо из хьалхе а Іомадальо, — йоах по дешархошка.

— Цу берашта хьехар чІоагІа безхтоккаме ГІулакх да, — оал Бисултанова Іумарий Тамаре. — Хьехархой йолаш я берашкъа ишта ворхІ. Из да берийн тайп-тайпара оамалаш хилар.

— ХІаьнз сашца деша безам болаш цІакхкха а хіиннадаг берашца, — йоах Іумарий Тамаре.

Цо хьар кхетадо йиш йолаш да. Подготовительн классе дикка Іомадаьлч уж, хіаьта нийсса ахан берий беша а ихьа. Цуо совгіа, хупіаденнача вахаро а кинога, телевиденега, кхиДолча хіамашка хьехьаро а дикка содовсих цар хьаьжьаш.

ХІаьнз Іумарийн Тамаре хьехаш я цьхьоалагіча классе дегІаьча берашца. Шин бутт гаргга хІ я берашн школе дацьхьа. Цу йоьхьа берашн школа дацьхьа, дикка хіамашн Іомадаьл. Бакъда, цаг да царна хала — урок дІайоаьчч 45 минута цІнаьн метте багІаьлга, цІу безам боагІа дегІ мукъдоккхийн ада, ловзаран де. Цудухьа кул уж, кьашста кІаьнкан дуккагіа а болаш, переменга сатуьйсаш. ХьаТаоотт царна дагайоаьлда перемена. Хьаделлалу классий корашн, наІаранн. ХІаьта безам бар. Кхиметтел ерзаш ардодоа. Йитташца го бу Іумарийн Тамаренга. Кхиметтел переменах а цунцаре кьаста лаа царна.

Юха а гурга тоо. Ранья я хьехархо: дерригга берашн уроках ханнаьха кийченнад. Цуьхька — ваштІехьдоал сихха болх дІаболабо.

— Тахан вай Іомадергда кера а алаш. ХІаьта «я» яха алаш доска тІа сона меттел Іомадергда из из хьалхе а Іомадальо, — йоах по дешархошка.

Берашца урагІа ухийт кулгаш. Цкьаберашца Іумарийн Тамаре. — сихагІа жоп дала ГІертиш, айду цар хулгаш. Из да берийн тайп-тайпара оамалаш хилар.

— ХІаьнз сашца деша безам болаш цІакхкха а хіиннадаг берашца. — йоах Іумарий Тамаре.

Цо хьар кхетадо йиш йолаш да. Подготовительн классе дикка Іомадаьл уж, хіаьта нийсса ахан берий беша а ихьа. Цуо совгіа, хупіаденнача вахаро а кинога, телевиденега, кхиДолча хіамашка хьехьаро а дикка содовсих цар хьаьжьаш.

ТІаккха дешара тІехьадуьса бераш? Іумарийн Тамаре уйла йиР: «Уж да ладуьгІаьра тІера доаца, пайдаца доаддача ГІулакхашта уйлаш дІатІаьуйтта бераш. Цуьнна бехке ба цар дайн нолийо. Цу дешархой кьаьстта тербо ю аз, массаза а царна бІаьрг ІІалоттабу».

Хьехархо соц Хадиншата хьехе, цу йийго цхьаьн хіна «ш» яха алаш йиъ ГІадж а хьекхаш йадора. ХІаьнз цун ГІулакхаш дика да. Цхьан моттиг іохайна ца вагІача Руслана каст-каста керда болх тел.

Шозай вахаре агІара цхьаьна диктант яхьо 1-ча классерча берашца. Хьалхе а дІаьвашца хьехархочо: хіаьта хуррга шоаца, цуьхьа сакъердаме хуррга. Уйтта парташ тІа Іолох а бечна, чуййина алапаш, дешаш, кхиметтел бІаРча предложеш яьхьа ба дешархой. Фу аргда-хьо? Іумарий Тамаре оаха яздьчох, аьле хет царна. ХІаьта хьехархочо ІІаьхха зоатт:

— Дика яздадий Іа? Хьайна фу хет хьона?

Хьалгіот кІиьнк. Тетрада тІа а хьежаш уйла ю цо. Цунна цхьана цо-шоай тетрадашка хьеж дерригга берашца а. КІаьнка яздьчучуна а хьеже, из хоаставу лъехарохо. Урок дІахо йолда.

Педагога балха тІа керттерг — цун безам дешара тІабаьйтйар. Цу ГІулакхца дика ха ела ешаьрхочун оамалаш, цун пІагІаьра вахара ъьал доаза. Укхаза чІоагІа ший дьаьшарен воинношцарен буьзам. Каст-каста парен сатуьйсаш Іумарийн Тамара школе е цар иІагІа.

Иштта дог ІІена болх бу Бисултанова Іумарийн Тамаре. Дика хьаьжьал ду цо берашца. Іилман болх бечул аттагІа дац из, Цунна совгІаьшаг дац. Цхьаьбакъда, дайн ноанойн баркал да.

М. ФРОЛОВ,
№ 1 йоІчІ Карабулакси юкъерча школа директор, РСФСР школа заслуженни хьехархо.

Гаман Александр Ивановича вахара нийъ кхчаьрчуъ ГІ хьм эргаш бан. Из ваьх 1919 шера, ййс кІаьс ыьккхай, фабрично-заводской оалача школе хьаьжьийнан. Из ваьхха а ваьчча хиннаь «Грознефтеразведка» треста мастера ГІоанча.

1936 шера из балха эттар «Красный молот» заводе электромотор дуьзаш. Цу ГІеТхьаГІа ийьа шу дььлча Советски Эскаре ГІулакх де вахар.

— Со ГІулакх деш вар 12 - ча знаменни артдивизионо. 1941 шера шо ГІе со хьажавир Харьковерча 75-ча артдивизиона чаСте. Сержанта знани йоІа со оттавир отделение командиро. Иштта со йоІа хаьна хьеЗера тІом, — дуьйл соца кьаьмьл деш вагІаьчо.

ТІема хьалхарча деношка дивизион Полтаве яхар. Цигара оборона йоьхьийр ВермахтІ ваьна. Полтавен цул тІехьаГІа Харьковн діа а ца йоІ тІехьашка довла дийзар тха.

Цу тІехьа ГІа ІаьІ Балатове керлачча низаца чІоагІаЧча ихьа а Харькова ихье яхар дивизион. Тхона тІадиллар оборона а ладьа, моастаГІа хьаьу воаГІаргвоацан соцаьелГІа.

Харькова хІама да ловрхІаш тІагІертан фашисташ. Довах ТІема а ваьна Россеин ваьна городе оборона а лаьца Сталинграда-тІагІертера моастаГІа сецаьеш эр тха дивизион.

Бакъда, ну дивизионе кхм хьала торо хиллазар сержанта, Москве а ваьхйта шин бетта кийчаьчул тІехьаГІа из хьажавир 640-ча зенитни артполка орудиеш хуттаьлле.

Сталинграда іохке бирса тІом латтар. МоастаГІа чуГІертар. Кхьаьстта дика дагадоаГІа цуна Миллерово яхача городе юкъе авиаци дуХхаГІа хьларда фашисташа шоашта яьз бар. Цу хана моастаГІчун бомбардировщико кхесса бомба кийтта боХайр зенитни боХяьхха тоо. ЕрриГа цун расчет ТІема юкъера вийзар, хІаьта ТІама ца шийна хала чов хиллар. Гаьнарча Уварена госпитале ала вийзар.

1943-ча шера мае юха а тІем тІа вера Александр Иванович. Из хьажавир 110-на танкови бригаде. Из чуйоаГІаш яр 2-ча Украински фронте. Шаьккха дагара дала цунна наступленни еш дьа тІемцаш. Мукъаьлькха яр Белгрод, Курск, Орел, Харьков. Дагаух шоай бІУХой сийна Москвера телеш хиннА салют.

— Проскоровка районе тха артиллеристаш дакъа лоаГІ даш бар тІаГІаьна моастаГІчун авиаци юхаетташ. Цига тІар лийхар из сайна йьха човтах, — йоах по. Оаха йохаьь чуййар моастаГІчун сецаьеш. Из бІаьхьаи долаш сона елар «За отвагу» яха медаль, воккхазІа ваГІу яха медаль, воккхазІа ваьна сержанта заьана елар.

Александр Ивановича дуьйл Украине ІІоаЛа шоаш баьча ньаьхьат. Цар подразделени діатехар 32-ча дивизионе ГІаьнзе бригадах. Хьаалхаьнз латта деккар дар моастаГІчун авиацех из лорелГІа.

Октябрь бетта кхм цІаььхьа я хов хІлар ауца, мелденнийнен яьхьар. ЛоРаша ььаьхьар цунна кхийтта гаргаш, госпитале дуьхьа алаьзар. Юха а тІема ньаьхьина ІІоаЛа хьаьжьийнарг из. ХІаьнз зенитчикаш БолгаР Румыне, Венгре, Болгаре, Чехословакие. Аьстре ньаьхьаька ІІоаЛа. ЦаРна юкъе вар ваьй мехкахо а.

БІалатон яхача Іама юхье тІаЛетача моастаГІчун ассаьта дова деш зенитни расчето йохаьь чуйттар «Фокке-Вульф». Из бахьан долаш Гаман Александр Ивановича елар Шеча Седькъа орден.

— 1945 шера май бетта Вовна хьа а йьхьха дІаЛодоьхьаш дар тхо, — йоах цо эттара тІехьа. — Цу майски хозача дешоШка кхьььар тхоГа котаЛо ньххарах йоХоаЛ хоаЛ. ТІем тІа тхона ца гуш хІама дисаПзар. Бакъда, эттара чІоагІаГІа дег чу дижар дар вай бІУХой денал, ваьрзо, котаЛо ньаьхьаьхьаьрах бола тешам. Шаьккха а биШуьргбан сона сайна уЛлуш хиннарш. Уж бар КотаЛон сийна Москвера тарарг дьаьхьа лоашш хіна тхо батарен командир, гвардие капитан А. Тышинин, цун заместитель хиннА гвардие ваьхьаьхьа лейтенант И. Негода, взводий командираш гвардие лейтенант Дьячко, гвардие ІІамагІа воа лейтенант Гриолов, комбаташ Ма зоаьхх бар-ях уж хІаьнз бІаргагулгІа.

ТІема зенитчик 1946 шера демобилизаце вахар. Цу сахьате Громе ІІІІа а вера хоа а пе балха хиннача хьамсарча заводе болх бе волавелар.

Слава, Шеча Седькъа оделаеш «За отвагу» яхача медаляш сонсГа Александр Ивановича ньаьхьа тІа лепеш я Сталинград, Будапешт, Вена моастаГІех мукъаьккхарах йола медаляш. Заводе болх беш толамаш дахарах № 9 йолча цеха мастерчиг Гаманга ІІоаЛа Ленинский юбилейни медаль.

Дерригача совгІаташца юкъе белгала я цунна Венгре баьча тІемах йола Будапешт ньаьхьахарах епна медаль. Цунна бІара а хьежаш цьаьккхе ІІаьна юкъе ца дуташ дагалуо Александр Иванович Гамана.

* * *

Вай меххахой каст-каста хуьцу мехка а Будапеште а. Цига города юккъе. Дуная аьтта берда тІа ба Геллет яха гуп. Цун бухьъе лакха урагІа дика дагІа шоаьхьаьна мет дІакха памяткник. Цу тІа да ян дешаш: «1945 шу. Кортамукъаьле ньаьхьарашта — советски бІухонна барвах яхачи венгерски ахьаьгІарах».

ХІара шера Венгерски республикерча ньаьрхоашца шоаш кІаьлхара баьХа ца. Цу дийнаьха эзарашца болча будапештаца дукха зизаш дехь памяткника юхье.

ТІом дІабаьнначуъ тІехьаГІарча шеранна Нохч-ПІалгІайченеш бІаьш чурестан хиннаЬ Венгре. ЦІар геттарг хоза хеташ дуьйл Геллет гурна тІара советски бІухонна дегІа памяткник хІара сарлаш а проГІаьнзе сийрдалоахилга. Из латт венгерски столица Лорареча ха тІа, цун машаре кхьаьГІ хьаьгІ лорабеш. Из город молстаГІех мукъаьккхарах медаляш йола громенецаш цигга масаза болх царна гу памятника юхе дала зиЗаш.

— ТІемо йохаьь, хІалакьйь хиннА из город хьаьжьаГІ ваьр бар са я, — йоах Гаман Александр Ивановича.

С. ВОРОНИН.

Будаешт бахьан — медаль

ЛЕКТОРАША—ЮРТАХОШТА

Республика юртарча районашка яхай КПСС обкома пропагандистски группаш. Царна юкъе да парте обкома пропаганди аситаеш отделе бехкхамаг боллиой, КПСС обкомен «Знание» общества республикански организаци штатнин штате бошен лектораш, вуьлй Іьлмакхийн преподавателаш.

17 октябре денз 22 октябрга кхаччаьна йолча хана группай членаша «КПСС ЦК октябрьски (1977 ш.) Пленумен СССР Лаьхкьаьрча Совета арІаьнара йоаьача ворхІлагІча сессеи этогеьх» ІІаьна темах дешаш ешарта пропагандисташ, докладчикаша, агитаторашта, кхьча идеологически болхлоштА, хІаьта иштта хьаьхьегамен кагирхой коллективашта.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 октябрь
I ПРОГРАММА

9.00 — КерлаДаРаш. 9.10 — ГІуйРанара гимнастика. 9.30 — «Хьоаьжьаш по мукам» яха телевизионни дуккха серийин художественни фильм. Іг-ІІа серИ. 19.52 — «Вай биографий. 1974-гІа шу». 14.30 — «ГороДа ньаьхьаьчу уйла ер» яха документальни фильм. 15.20 — «Історе оаГІонаш». 15.45 — «Эрсий мотти». 16.15 — «Легеда». 16.45 — «ІІІкмаТин школа». 17.15 — «Хьуьмаьнаш, дозий доЛа мотти ньаьйонгайта». 18.00 — КерлаДаРаш. 18.15 — «МаЛхьийй лекинсин университет». 18.45 — ДІаЛокх дуьйл хьалкьанта юкъерча конкурсий лауреата Кастельсе. Программа кхьаьЬ я Листен Шопенеп произведеЦин. 19.55 — «Нидин. Поьхьонгаш а сатуьвар ва» яха телевизионни документальни фильмш премьера. 19.40 — «ХьоаЬне толаме ньаьхьаьчу» яха телевизионни фильм серийин художественни фильма премьера. 2-гІа серИ. 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — «Театрах дОла дуьнцарашо». 22.15 — «ГІуйРанара ашарашо». Концерт. Ишстдьаьча — керлаДаРаш.

II ПРОГРАММА

18.00—Телевизионни мультфильмш. 18.15 — «Нохч ПІалгІайчу ІІоаЛа». Информационни программа (урсий, ГІалгІай мотталл). 18.35 — СийлаХь-бокхха Октябрь 60 шу дИзарга, «Хьалха ГІулакхца ТІехьара бІУХоь». Гг. Адриен (ГІалгІай мотталл). 18.53 — Кинопурнал. 19.00 — «Вай строн сийлаХь-бокхха вИз». СССР Лаьхкьаьрча Совета арІаьн йоаьача ворхІлагІча сессе СССР Лаьхкьаьрча Совета депутат Черкуновс даьа кхьмаьс. 19.15 — «Шоана, новаторашо». Технически информаЦия керлаДар. 19.30 — Концерт. 20.00 — КерлаДаРаш. 20.10 — «Громенский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — «АШарашо». 8.25 — Советски Эскаре Мугой пиьаьвех доЛа концерт (ГІалгІай мотталл). 9.15 — «Общественни порядокца та тІаьа». 9.35 — «Ашарашо». 9.45 — «ДружБа» яхача картоньаьн фабрика хьалхалатарий хьаьхьа йоьа передача (ГІалгІай мотталл). 17.00 — «ДоттагІаЬ дика ниьа яха Великсиеиь пушкин (ГІалгІай мотталл). 17.20 — Наьтрехенг районе «Зиьменский» яхача совхоза заслуженни комсаП лелаЬча Усмановна дОла музыкальни школеЬча (ноьчий мотталл). 17.35 — Халькьий воашал доЛча дезала керда Конституция Іомаьо (ГІалгІай мотталл). 17.45 — СССР керда Конституция Іомаьо. 18.00 — Керда хламаш (урсий, ноьчий, ГІалгІай мотталл). 18.30 — «СайрІайра Грозный» (горсета ІІоаЛа). 18.30 — Ашарашо (ГІалгІай мотталл).

21 октябрь
I ПРОГРАММА

9.00 — КерлаДаРаш. 9.10 — ГІуйРанара гимнастика. 9.30 — «Хьоаьжьаш по мукам» яха телевизионни дуккха серийин художественни фильм. Іг-ІІа серИ. 19.40 — «Вай биографий. 1974-гІа шу». 14.30 — «ГороДа ньаьхьаьчу уйла ер» яха документальни фильм. 15.20 — «Історе оаГІонаш». 15.45 — «Эрсий мотти». 16.15 — «Легеда». 16.45 — «ІІІкмаТин школа». 17.15 — «ХьуьмаьнаШ, дозий доЛа мотти ньаьйонгайта». 18.00 — КерлаДаРаш. 18.15 — «МаЛхьийй лекинсин университет». 18.45 — ДІаЛокх дуьйл хьалкьанта юкъерча конкурсий лауреата Кастельсе. Программа кхьаьЬ я Листен Шопенеп произведеЦин. 19.55 — «Нидин. Поьхьонгаш а сатуьвар ва» яха телевизионни документальни фильмш премьера. 19.40 — «ХьоаЬне толаме ньаьхьаьчу» яха телевизионни фильм серийин художественни фильма премьера. 2-гІа серИ. 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — «Театрах дОла дуьнцарашо». 22.15 — «ГІуйРанара ашарашо». Концерт. Ишстдьаьча — керлаДаРаш.

II ПРОГРАММА

18.00—Телевизионни мультфильмш. 18.15 — «Нохч ПІалгІайчу ІІоаЛа». Информационни программа (урсий, ГІалгІай мотталл). 18.35 — СийлаХь-бокхха Октябрь 60 шу дИзарга, «Хьалха ГІулакхца ТІехьара бІУХоь». Гг. Адриен (ГІалгІай мотталл). 18.53 — Кинопурнал. 19.00 — «Вай строн сийлаХь-бокхха вИз». СССР Лаьхкьаьрча Совета арІаьн йоаьача ворхІлагІча сессе СССР Лаьхкьаьрча Совета депутат Черкуновс даьа кхьмаьс. 19.15 — «Шоана, новаторашо». Технически информаЦия керлаДар. 19.30 — Концерт. 20.00 — КерлаДаРаш. 20.10 — «Громенский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — «АШарашо». 8.25 — Советски Эскаре Мугой пиьаьвех доЛа концерт (ГІалгІай мотталл). 9.15 — «Общественни порядокца та тІаьа». 9.35 — «Ашарашо». 9.45 — «ДружБа» яхача картоньаьн фабрика хьалхалатарий хьаьхьа йоьа передача (ГІалгІай мотталл). 17.00 — «ДоттагІаЬ дика ниьа яха Великсиеиь пушкин (ГІалгІай мотталл). 17.20 — Наьтрехенг районе «Зиьменский» яхача совхоза заслуженни комсаП лелаЬча Усмановна дОла музыкальни школеЬча (ноьчий мотталл). 17.35 — Халькьий воашал доЛча дезала керда Конституция Іомаьо (ГІалгІай мотталл). 17.45 — СССР керда Конституция Іомаьо. 18.00 — Керда хламаш (урсий, ноьчий, ГІалгІай мотталл). 18.30 — «СайрІайра Грозный» (горсета ІІоаЛа). 18.30 — Ашарашо (ГІалгІай мотталл).

РАДИО

20 октябрь

6.30 — «Са юртаьра керлаДаРаш». Къаьхьагаьна ветерана Кодзоева Дуьхьо (ГІалгІай мотталл). 6.45 — Хьаьмн. 6.55 — Ашарашо. 7.20 — «Громенский рабочий», «Комсомольское племя» газетий гІоьнаш. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашарашо. 8.25 — Советски Эскаре Мугой пиьаьвех доЛа концерт (ГІалгІай мотталл). 9.15 — «Общественни порядокца та тІаьа». 9.35 — Ашарашо. 9.45 — «ДружБа» яхача картоньаьн фабрика хьалхалатарий хьаьхьа йоьа передача (ГІалгІай мотталл). 17.00 — «ДоттагІаЬ дика ниьа яха Великсиеиь пушкин (ГІалгІай мотталл). 17.20 — Наьтрехенг районе «Зиьменский» яхача совхоза заслуженни комсаП лелаЬча Усмановна дОла музыкальни школеЬча (ноьчий мотталл). 17.35 — Халькьий воашал доЛча дезала керда Конституция Іомаьо (ГІалгІай мотталл). 18.00 — Керда хламаш (урсий, ноьчий, ГІалгІай мотталл). 18.30 — «СайрІайра Грозный» (горсета ІІоаЛа). 18.30 — Ашарашо (ГІалгІай мотталл).

21 октябрь

6.30 — «Юртаьра ГІуйРе». 6.45 — Хьаьмн. 6.55 — Ашарашо. 7.20 — «Громенский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Летнинан некъ» газетий обзор. 7.35 — Ашарашо. 8.35 — Ишлен, ашарашо, халхара ашарашо (ноьчий мотталл). 8.50 — Советски Эскаре Мугой пиьаьвех доЛа концерт (ГІалгІай мотталл). 9.15 — «Ахьмед» (ноьчий мотталл). 9.35 — КомсаП лелаЬча йоьа передача (ГІалгІай мотталл). 17.00 — «ДоттагІаЬ дика ниьа яха Великсиеиь пушкин (ГІалгІай мотталл). 17.15 — «Бозалой воаГІ» (ГІалгІай мотталл). 17.35 — Дешаьнах доЛа ишлен (ГІалгІай мотталл). 18.00 — Керда хламаш (урсий, ноьчий, ГІалгІай мотталл). 18.30 — «СайрІайра Грозный» (горсета ІІоаЛа). 18.30 — Ашарашо (ГІалгІай мотталл).

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ДІАДОЛАДЕННАД 1978 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗЛУГА

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста предприятешкарча, транспорта, гІишлошъеча организацешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждеЦенашкарча, общественни организацешкарча кепайоазуъ доарждаеча обществени уполномоченешка а гІолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 сомн 12 кепигІ; яьх беТта — 1 сомн 56 кепигІ.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАЬХЬА ЯЗЛЕ!

ІІОЗОЛ ІІОЬХЬАЛА

Октябро сийрдабаькха никъ

Хьаьлагіа камешшик хиина, хІаьта СЕПГ Штрельзундерски райкома хьалхара секретарь вола Розенфельд Гюнтер Сийлаъь-бокхача Октябрь иденйх велдр теттара ньаьна ІІоаьла пушкина: «ХІ царга ваьккхар вар цун да — 1921 шера денз КПГ член. Цийг ятт ну дьаьча Гюнтер пионер хилар, фашизма церашка из вар гитлеровски Германе вІашагІьелла болх беш хиннача, Краузе-Эмбаха кулгаш даьча, ший хезаеча Дуьхьален отрядий болама чуйоаГІача подпольни группе болх беш. 1946 шера Г. Розенфельд КПГ мугІаранна эттар, цуо тІехьаГІа дукха ца ялаьелла из хилар Саарски области парте окружной комитета чІен. 1951 шера малхбузен оккуГІационни ІаьдалаШа Г. Розенфельд областера арАньаьккхар цун «политически ГІулакхаш» бахьен долаШ. Цу хана денз Г. Розенфельд: ГДР-е, Штральзунде — немецки ший хезаеча кемаш дерий городе вах.

— КПСС ЦК-ара Лаьхкера партийни школа со ньаьхха культурин кхьаьча доаькъоцна даллаеча а кхоачашца дезарашш. Уж кхоачшдерхиларах бола тешам. Ба тхо республикО Советски Союзаца вІаШи лелаДу берчате ГІулакхаш. Цудухьа Октября 60 шу дизарга даха ма доаГІЬарга накъаьлахара, тхо гІерг хІара хьаьлетана сатата кхетадаГІа «Ленина вассеталл кхоачашдеш Іоаьл БокъЬончаьхьа йоьа советский опыт, СССР-аца доттагІаЬ хиларг ГДР-а мел пайдаеш да лурш, белгалдоаЬ вошал долча мехка хьаьлхаьнкара декхарш сийленна кхоачаьн ца дина даргдоаьнЬта. Тха парте активистаца беш бола из болх ІІенача дег тІара кьоьбал беш тІаьш Штральзундерски районе бахьна эзарашш болча кхмо. Цунца дуьзаденна да а дина мегаргІа германо-советски доттагІаьн Обществес діа а мел доладаьта ГІулакхашта ньаьхьа районе кхьаьгамчоша шерра дакъа лоацнГа.

В. ЧУДОВ,
ТАСС корреспондент.
Берлин.

АПН корреспонденташа хоам бу

КХЬЪКХЕ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИ КРИЗИС

ІІІкьайоа шийрашг дагаьхьа хов америкАнцашта, йоах Джулиус Шискина, хьаьхьегама статистика Центра директора, цу дьаьхьа — мехкА хьаьбе болх бозашарий процент а.

ХІара бетта-бетта эттара ловрхІамегІа дола кердадар саина ньаьхьайкар из процент ловрхІамегІа ньаьчуьнгаьнен газетий хьалхарча оагІон тІем. Царна тІехьа йоаГІа ньаьхьаГІамкой цо-шоай категореГІа бечьа а бечьаш, хьаьбе болх бозашарш меллаб бокъонца кхоьастадеш йола статьаш: хьаьбе болх бозашарш дукхха а дукхеТадаГІа «Ленина вассеталл» сатата ГІаГІаьнзе, пуэрториканцаГІа ньаьхьа.

ІІаьржа ЦІона дарвшта ньаьхьа, мелламаш 14,5 процент ба, хІаьта негритянски кагирхошта юкъе — 34,8. Статьаш тІа кастаеста йуьв, официальни даннеш йоьаьа хІама ньаьн аьнна лоХьаьь я ялаш.

Хьаьбе болх ца йиларо йиттА бисаеча ньаьн мел саготонаш тІакхоаьнгаьнна дукхаьнна ца ДИна ДаргдоаьнЬта а ерзаьдаьл. ЦІхьаьбакъда, кхьметтел ца ту тайпара материаллаш а дукха хІама ца эпшаш шварьйелхуьл, дика доЛаьчен шерра дАьрьчаеча лазарра белгалоЯш а санна.

ХІаьта а чІоагІа сагота да ГІулакхаш. Ромаьла Брауна, Кьаьмаш городской лига исполнительни директора заместителе, «теттара кІалдисе» лоархІ уж, хІаьта викалий полата ЦІкна Генри Реусса, валютан банкийн дешашта йолча комиссе председателе, американски горолшкарча гучаьдаьлнад «социальни динамигах» ловрхІ уж, хІаьта викалий полата ЦІкна Генри Реусса, валютан банкийн дешашта йолча комиссе председателе, американски горолшкарча гучаьдаьлнад «социальни динамигах» лаьпа эььььхьа, ІаьІаьлаьте кІеЛгІа ЛаГІ ньаьхьаьхьа США дукха за йоаьщаьн «Массачиена а болх хилийтара тІехьара кІира» чакхдаьлькхаш. Из кийчеча ньаьхьа дакъа лоацаьн хиларг дукхха профсоюзни, общественни, ды лелабу организацеш. «КІирАн» идея ЛьаьлаьлаЬ Нью-Йорке, Пенсильвание, Нью-Мексимо штатий губернаторашца. Нью-Йорке, Лос-Анджелесе, КлиВеленде, Детройте, кхьчА городашца демонстрацеш, митингаш, дискуссеш хилийнай.

Мартин Лютер Кингах йисаеча жерочо Коретта Кинга хьаькхйаьдЬЬ, администрацин цІьаьккха хІама на деш Іер «граждАнски бозьонний хьаьхьара акт теркал ца еш Іер морг да», вьина. Текстильщикий ВІашагІьхинЬттача профсоюза президента Мюррей Фиде БолгаДлаьккхар, бе болх хилийтара проблема президента «мехка чуьхьара сата бокъонашта доаГІаьн дола доШ» санна ЛарЬТа доаГІаьн хилар.

ХІаьта «Нью-Йорк таймса» обозревателА Джеймс Рестона президента Іоттар йир «доазол деЛьарга сагА бокъонех долча деша сов чоагІа ТІавергаьрх ший цІеньюккъеча ГІулакхаш уж бокъонашн теркалЬлургІоацца ньаьнаьнаьсо тера ца» йоаьа ловрхІ.

«КІира» вІашагІьелларша лиЯрхІаьр кьаьхьагаьра йола бокъо — из сага эттара кертера бокъо хилар правительствана дагалоХийтИ ГІар, хІаьта ньаьна ца ше, пособеех — жІаьлена тІехь тоссаш санна тессача хІамилгех е дала сигналаРа Іомуьлайтачоа ваьзаш йола ЦІкнеен а воашаш, эшаьш пайдаеен йола. общества член хетаьвала духьььл цо марта цунга ЕІнш ца хуьсийтаьлаь.

Уьхьаа ила волчоа дагадоаГІа, ХІаьнзара администрацин дукхха ЧІаьмаш дерзда яхаш доШ а тийна, цу дьаьхьа эттара ЬьаьлаГІар дар хьаьбе болх хилийтарах йола проблема хьоастаГІергьа ьаьнна денна доШ а доЛаш, ІаьЛаьла керте этта хилийнаГа. ЦІхьаьбакъда ХІаьнзалла хьаьлаьр. ІаьЛаьлаТе кІеЛгІа ЛаГІ ньаьхьаьхьа йола ЦІкнеен а ЛаГІ ньаьхьаьхьа йола ЦІкнеен а ЛаГІ ньаьхьаьхьа йола ЦІкнеен а